

Poslo
28. VI. 1930
krat,
priloga
LETO VII

Postnina plačana v gotovini

ŠTEV. 6

V LJUBLJANI, dne 26. JUNIJA 1930

LETO VII

ZADRUGAR

Glasiło „Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnic v Sloveniji“ v Ljubljani VII

Izhaja enkrat mesečno. Naročnina letno za nečlane Din 18.- Posamezna številka stane Din 1.50
Dopisi in reklamacije naj se pošiljajo na upravni odbor N. Z. U. D. Ž. v Ljubljani VII

VSEBINA: Svečana posvetitev zadružnega doma Saveza nabavljalnih zadrug v Beogradu. — IX. redni občni zbor Saveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev v Beogradu. — Kreditne in stavbne zadruge. — Članek iz trgovskega lista »Narodni gospodar«. — Sodelovanje naših zadrug. — Izredni občni zbor »Bajtarja«. — Gospodinjstvo. — Iz upravnega odbora Nabavljalne zadruge: Pritožbe in kritika. Moka iz Ade. — Iz zadružne trgovine. — Cenik.

Svečana posvetitev zadružnega doma Saveza nabavljalnih zadrug v Beogradu

V soboto dne 24. maja t. l. je bil velik praznik naše zadružne ideje, kajti ta dan je bil svečano otvorjen in posvečen zadružni dom našega Saveza v Beogradu.

Predstavniki upravnega odbora Saveza s predsednikom g. Milošem Štiblerjem na čelu in predsednik Oblastnega odbora UJNŽB Beograd, g. ing. Rašković, so na najpristronejši način sprejeli in pozdravili na beograjski postaji številne delegate naših zadrug, ki so prišli v Beograd k tej svečanosti in občnemu zboru Saveza nabavljalnih zadrug. Pri sprejemu smo opazili veliko število železničarjev iz Beograda, kar nam potrjuje, da so se pričeli tudi naši tovariši na jugu intenzivno zanimati za zadružno idejo in pokret naših zadrug. Iz izjav smo posneli, da ni več daleč čas, ko bodo tudi oni združeni z nami v okvirju Saveza, s čimer bodo naše vrste še bolj strnjene. Od postaje se je razvil veličasten sprevod delegatov do zadružnega doma v Poenkareovi ulici z godbo naše vsestransko priznane godbe »Sloge« iz Ljubljane na čelu.

Ob 10. uri, ko je prišel zastopnik Nj. Vel. kralja, se je pričela slavnost otvoritve in posvetitve doma. Med odličnimi gosti smo opazili ministra financ g. Švrljugo, zastopnika Nj. Svet. patrijarha, zastopnika nadškofa g. Rodića, glavnega rabinarja g. Alkalaja, zastopnika g. ministra gradjevin, pomočnika ministra financ g. Letico in predstavnike zadružnega sveta. »Sloga« je zaigrala državno himno, na kar je predsednik upravnega odbora Saveza g. Miloš Štibler obrazložil pomen slavnosti in našega zadružnega pokreta. Po uvodnem govoru predsednika je bila poslana Nj. Vel. kralju sledeča vdanostna brzojavka:

»Ob priliki svečane posvetitve svojega zadružnega doma v prisotnosti Vašega Kraljevskega Veličanstva Savez Nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev posveča skupno z vsemi predstavniki vseh svojih zadrug iz cele kraljevine Jugoslavije svojo prvo misel prevzvišenemu kralju z izrazi najglobokejše vdanosti. Živel prvi zadrugar in zastopnik zadrugarstva Nj. Veličanstvo Kralj in cel kraljevski dom!«

Predsednik: Miloš Štibler.

Upravnik Saveza g. Vujnović Vladimir je obrazložil cel potek gradbe doma. Po njegovem referatu je prota g. Vasić Dušan izvršil svečano posvetitev doma ter v lepem govoru čestital k slavnosti in naglasil potrebe in koristi zadružništva. V imenu glavnega zadružnega Saveza je čestital k otvoritvi doma tajnik g. ing. Varga Ivan. Nato so se vrstili govorniki iz vseh krajev države. Njih izvajanja so bila edina v tem, da je zadružna ideja važen faktor v konsolidaciji razmer državnega uslužbenca in države same.

V imenu železničarskih zadrug je govoril g. Deržić Ivan, ki je v svojem govoru obrazložil pomen in važnost železničarskih zadrug, ki se lahko nadejajo največjih uspehov in plodonosnega dela v korist svojega stanu. Železničarji se svojih dolžnosti kot zadrugarji zavedamo v polni meri, kar nam potrjuje dejstvo, da smo v zadružnem pokretu med državnimi uslužbenci na prvem mestu, kar jasno dokazujejo uspehi naših zadrug v Ljubljani, Mariboru in Sarajevu. Storili smo in bomo svojo dolžnost; zgodovina bo pokazala, da smo bili na pravi poti tudi v najtežjih časih borbe za obstoj sebe in svojih.

S postavitvijo lastnega doma Saveza je postavljena nova trdnjava zadružne misli in želja nas vseh je, da si postavimo v vseh krajih, kjer imamo svoje zadruge, svoje lastne domove, odkoder naj se širi ideja gospodarske osamosvojitve državnega uslužbenca.

IX. redni občni zbor Saveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev v Beogradu

V nedeljo dne 25. maja t. l. se je vršil v novo otvorjenem zadružnem domu v Beogradu, redni občni zbor Saveza. Občni zbor je vodil predsednik upravnega odbora g. Štibler Miloš, ki je uvodoma pozdravil vse delegate in konstatiral, da je občni zbor sklepčen, ker je zastopano dovoljno število zadrug. Gospoda ministra financ je zastopal komisar min. financ g. Tosić.

Predsednik je v kratkem obrazložil delo upravnega odbora Saveza v preteklem poslovnem letu. Obširno poročilo o svojem delovanju je priobčil upravni, kakor nadzorni odbor pred občnim zborom v svoji mesečni reviji »Zadrugarstvo«. Konstatiralo se je, da beleži Savez nab. zadrug vidne uspehe v porastu novih zadrug in številu članstva zadrug, ki je naraslo v enem letu od 40.000 na 67.000 zadrugarjev, kar znači, da je Savez in zadružni pokret med državnimi nameščenci na pravi poti.

O bilanci se je razvila daljša diskusija, na kar je občni zbor poročilo upravnega in nadzornega odbora odobril soglasno in je bila izrečena razrešenica upravnemu in nadzornemu odboru. Kot smernica za bodoče delo Saveza so bili na občnem zboru sprejeti sledeči sklepi:

1.) Kreditiranje nabavljalnih zadrug ostane za bodoče poslovno leto isto kot doslej. Kreditiranje v dvojni izmeri uživajo nadalje samo one zadruge, ki leže daleč od železnice v nepristopnih krajih.

2.) Kreditiranje kreditnih zadrug se vrši do 1 milijona dinarjev, izjemoma pa sme Savez velikim kreditnim zadrugam dovoliti kredit do 2 milijonov.

3.) Pravila Saveza so se spremenila v toliko, kolikor zahteva notranje poslovanje upravnega odbora.

4.) Konferenco stavbnih in kreditnih zadrug, včlanjenih v Savezu, skliče upravni odbor in se bodo določile smernice za enotno delo vseh zadrug.

5.) Naslednji občni zbor Saveza v letu 1931. se vrši v Mariboru.

Volitve.

V upravni odbor so bili izvoljeni gg. Štibler Miloš, dr. Gjorgjević Milorad, dr. Kavčič Ivan, Letica Dušan, Djurdjić Aleksije, ing. Milković Stojan; kot namestnika Simončič Joža in Vulović Zdravko.

V nadzorni odbor gg. ing. Petrović Dimitrije, Vukašinović Vukašin in Ljubonić Marko, za namestnika pa Stojanović Vasa.

Kot zastopnike železničarskih zadrug imamo sedaj v uprav. odboru gg.: dr. Kavčič Ivana, ing. Milković Stojana in kot namestnika Simončiča Joža.

V nadzornem odboru gg.: Deržič Ivan in Ljubonić Marko.

Upravni odbor se je konstituiral sledeče: predsednik g. Letica Dušan, podpredsednik g. Štibler Miloš; odborniki gg.: dr. Gjorgjević Milorad, Katunarić Marin, dr. Klaić Smiljan, dr. Jovanović Mihajlo, dr. Karlović David, Djurdjić Aleksije, dr. Kavčič Ivan, dr. Josifović Mladen, Dilber Milan, Čišić Mustafa, Šondić Aleksandar, Pojić Rudolf, Katunac Vojislav, Umičević Simo, Mrkobrad Gjorgje in ing. Milković Stojan.

Poslovni odbor tvorijo: predsednik g. Letica Dušan, podpredsednik g. Štibler Miloš, člani odbora gg.: Pojić Rudolf, dr. Kavčič Ivan, dr. Gjorgjević Milorad, Djurdjić Aleksije in dr. Josifović Mladen.

Nadzorni odbor tvorijo predsednik g. Tomo Jovanović, podpredsednik g. Milan Žica; odborniki gg.: Janković Rista, dr. Pečovnik Adolf, Deržič Ivan, dr. Ljubiša Olić, ing. Dimitrije Petrović, Vukašin Vukašinović in Marko Ljubonić.

Kot stalni delegati nadzornega odbora fungirajo gg.: Tomo Jovanović, Rista Janković in Ljubiša Olić.

V Savezu je bilo včlanjenih koncem leta 1929. 114 zadrug, in sicer 84 nabavljalnih, 18 kreditnih in 12 stavbnih s 67.000 člani, od katerih jih odpade na nabavljalne zadruge 44.000.

Kreditna sposobnost zadrug v Savezu je znašala koncem leta 1929. 49 milijonov dinarjev za nabavljalne zadruge, 23 milijonov dinarjev za kreditne in 2,5 milijonov za stavbne zadruge.

Odobreni krediti zadrugam pri Savezu so znašali koncem leta 1929. nabavljalnim zadrugam preko 42 milijonov dinarjev, kreditnim preko 2 milijona dinarjev in stavbnim 100.000 Din.

Združnih domov je 10, in sicer v Beogradu, Skoplju, Kumanovu, Splitu, Šibe-

niku, Mariboru, Novemestu, Tuzli, Velikem Bečkereku in Mikšiču. Kredit za zgradbo teh domov razun v Velikem Bečkereku je dal Savez. Nadalje so odobreni krediti za zgradbo doma v Zagrebu, Cetinju in Banjaluki.

Revizije zadrug. Tekom poslovnega leta je bilo revidiranih 38 zadrug. Občni zbor je priporočal upravnemu odboru, da po možnosti revidira letno vse zadruge.

Nabave. Tekom poslovnega leta je Savez nabavljal svojim zadrugam sladkor (1.264.350 kg) in deloma mast. Z moko iz lastnega mlina je pričel Savez preskrbovati svoje zadruge meseca julija 1929., pri čemur pa se je moral boriti z velikimi težkočami, kar smo v občutni meri čutili tudi mi v naši zadrugi. Vprašanje preskrbe z moko iz lastnega mlina iz Ade smo načeli na občnem zboru in upravni odbor nam je pojasnil težkoče pri produkciji moke in iz pojasnil smo posneli, da se je z gotovih strani, ki jim ni po volji naša osamosvojitve, poskušalo z vsemi sredstvi preprečiti obratovanje mlina. Dogodili so se tudi slučajni sabotaze, kar pa je Savez v kali zadušil. Mlin se preureja vsestransko in ko bodo premagane vse težkoče, s katerimi se mora boriti, bomo tudi v vprašanju preskrbe z moko, ki je najvažnejši predmet naših zadrug, neodvisni od raznih špekulantov, s čimer bomo brez dvoma koristili našemu članstvu in nesporno tudi trgu.

Zadružna propaganda. Za razširjanje združne misli in združnega pokreta izdaja Savez mesečno svoj list »Zadrukarstvo«, v katerem sodelujejo naši najboljši in najodličnejši delavci na polju širjenja in utrjenja združne ideje.

Z občnega zbora smo odnesli najboljše vtise in zavest, da naša sila in gospodarska moč raste in da bomo s koncentracijo vseh svojih sil v doglednem času postali element, s katerim se bo moralo vsestransko računati. »V slogi je moč« je bila parola naših železničarjev vedno in spoštujemo ta zlati nauk in uspehi nam ne morejo izostati.

Deržič Ivan:

Kreditne in stanovanjske zadruge

S spopolnitvijo zakonske uredbe o Savezu nabavljalnih zadrug v finančnem zakonu za leto 1928/29. sta se načeli dve najtežji vprašanji državnih uslužbencev v naši državi. Savezu se je namreč dovolilo, da poleg nabavljalnih zadrug ustanavlja tudi kreditne in stanovanjske zadruge državnih uslužbencev vseh panog državne službe. Sigurno je, da je vlada pred svojo odločitvijo

glede razširjenja delovanja Saveza pretresla življenske pogoje državnih uslužbencev in naredila velik korak v reševanju materialnega izboljšanja, ozir. omiljenja obstoječega stanja.

Nepobitno je dejstvo, da državni uslužbenci vseh panog v naši državi doslej materialno niso tako preskrbljeni z onimi dohodki, ki jih prejemaajo na podlagi obstoječih zakonov, da bi mogli sproti kriti vse izdatke za tekoče in neobhodne življenske potrebščine. Vsled tega je nastopila med javnimi nameščenci era gospodarskega neravnovesja, ker so minimalne življenske potrebščine po svojih cenah daleko presegale višino službenih prejemkov. Največja negativna postavka so previsoke najemnine za stanovanja. Posledica tega je bila, da so javni nameščenci tudi pod stanovanjsko zaščito morali plačevati najemnine za stanovanja, ki so daleko presegale določeno stanarino in skoraj odvzele dobro polovico vseh službenih prejemkov. Naravna posledica tega je bila potem, da za ostale potrebe ni bilo denarja, življenje se je živelo iz rok v usta — na upanje, na kredit, na dolg!

Če so torej odgovorni faktorji leta 1928. to spoznali in javnim nameščencem omogočili ustanavljanje kreditnih in stavbnih zadrug, je to samo za pozdraviti. S tem pa je nastalo drugo še težje vprašanje, namreč kako omogočiti kreditnim in stanovanjskim zadrugam pravilno in uspešno delovanje. Namen kreditnih zadrug je, da potom zbiranja malih vlog med svojimi zadrugarji propagirajo štedenje in varčevanje in onim zadrugarjem, ki so v težkih gmotnih stiskah, dajo posojila po nizkih obrestih in skušajo te državne uslužbenice razdolžiti, oziroma njihov življenski položaj materialno uravnovesiti. Ker pa dotok denarja od lastnih zadrugarjev potom obveznega varčevanja in vlaganja sigurno nikjer ne more biti tako visok, da bi kril potrebe za posojila, je potrebno, da kreditne zadruge dobijo po nizkih obrestih gotov dolgoročen kapital, s katerim krijejo zaprosena posojila, oziroma prično izvajati razdolžitev svojega članstva. Ta potreben kapital more dati samo država in če pogledamo okoli po svetu, vidimo, da posamezne države, predvsem Češkoslovaška, Avstrija in Nemčija po prevratu vsakoletno dajejo velike vsote za razdolžitev svojega uslužbenstva.

Stanovanjske zadruge pa imajo namen, da z gradnjo lastnih združnih hiš in z dajanjem dolgoročnih posojil svojim članom-združnikom pomagajo pri gradnji njihovih stanovanjskih hiš. Tukaj sta 2 načina pomoči, ki jih naj stanovanjska zadruge nudi svojemu članstvu, oba pa zahtevata ogromna denarna sredstva. Ako stanovanjska zadruge iz lastnega premoženja in ka-

pitala gradi lastne zadružne hiše in domove, v katerih svojim zadružnikom daje proti primerni nizki najemnini stanovanja, mora ta zadruga imeti precejšen kapital in pred vsem velik rezervni fond, s katerim nivelira eventualne padce na vrednosti stanovanjskih hiš, ker sicer bi se zadrugino premoženje pri padcu vrednosti tako zmanjšalo, da bi bili zadrugarji oškodovani. Zadruga si more to premoženje pribaviti samo na 2 načina, in sicer ali s tako visokimi deleži svojih članov-zadružnikov, da ti deleži omogočijo gradnjo stanovanjskih hiš ali pa z državno pomočjo, bodisi v obliki večjih brezobrestnih, oziroma najnižje obrestovanih dolgoročnih posojil ali podpor. Druge možnosti ni, ker stanovanjska zadruga, ki recimo potom deležev zbere 1 milijon kapitala in za ta milijon postavi eno hišo s kakimi 10 stanovanji, a zadružnikov-članov je 200, vsem svojim zadružnikom na tak način nikdar pomagati ne more. Radi tega je za stanovanjsko zadrugo takoj od početka potreben večji kapital.

Tudi če se stanovanjska zadruga postavi na drugo stališče in omogoča svojim članom zadružnikom graditi stanovanjske hiše, mora imeti od vsega početka precejšen kapital. Ako ima stanovanjska zadruga 200 zadružnikov, ki so vplačali recimo 1 milijon dinarjev in ako se ta milijon v obliki hipotekarnih posojil posodi zadružnikom, ki si gradijo svoje hiše, je izven vsake diskusije, da more dobiti kvečjemu 20 do 30 zadružnikov takoj od začetka posojilo, med tem, ko mora ostalih 170—180 čakati, da se dano posojilo odplača in vsled tega ogromna večina teh 200 zadružnikov nikdar s podporo oziroma posojilom lastne stanovanjske zadruge ne bo mogla zgraditi svojih stanovanjskih hiš.

Ta težak problem ima torej rešiti naš Savez nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev. Mogoče so nekateri funkcionarji Saveza mislili, da se bo dalo ta problem rešiti hitro in so vsled tega tudi pozivali državne uslužbenke vseh panog, da naj pričnejo z ustanavljanjem kreditnih in stanovanjskih zadrug. Zadruge so se pričele ustanavljati in so kreditne tudi pričele povsod delovati, četudi z malimi sredstvi in v malem obsegu. Sigurno je, da je podana absolutna možnost razvoja kreditnih zadrug tudi v primeru, ako Savez iz svojih sredstev tem kreditnim zadrugam daje samo manjše vsote na razpolago. Razdolžitev državnih uslužbencev se bode pač zavlekla in mogla izvajati samo postopoma in zelo počasi. Popolnoma drugo pa je vprašanje za stanovanjske zadruge. Naravno je, da se prigrasijo za člane v stanovanjske zadruge samo oni, ki hočejo graditi lastne

hiše. Deležev se ne more določiti v taki višini, da bi ti deleži predstavljali veliko glavnico, ker teh deležev pristopivši člani-zadrugarji ne morejo plačati. Potrebno je torej, da vsaka stanovanjska zadruga dobi od Saveza takoj od začetka precej velik kapital, ki ga potem da svojim zadružnikom-članom kot hipotekarno posojilo in s tem omogoči gradbo stanovanjskih hiš. Pri temu delu mora biti stanovanjska zadruga zelo previdna in bila bi blaznost, ako bi se zadrugarji zavedli in bi stanovanjska zadruga omogočala gradbo hiš tudi takim svojim članom, ki nimajo prav nobenega lastnega denarja in gradijo stanovanjske hiše samo z dobljenim posojilom. Tak zadrugar pri današnjih razmerah ne bi nikdar mogel odplačati dolga, nikdar ne bi postal torej pravi lastnik zgrajene stanovanjske hiše. Pri tem bi pa tudi zadruga imela zgubo, ker bi morala prevzeti po gotovemu številu let tako stanovanjsko hišo v svojo last in bi vsled padca cene, oziroma razlike med nabavno vsoto, ki je bila plačana za gradbo hiše, in dejansko vrednostjo hiše na dan prevzema morala kriti naraslo zgubo.

Opisani primer predstavlja nekako individualno smer zadružništva, kjer stanovanjska zadruga podpre svojega člana pri gradbi hiše in zato dobi vrnjen posojen kapital z določenimi obrestmi. Hiša ostane torej last dotičnega zadrugarja. Če pa bi stanovanjska zadruga iz svojega premoženja, to so deleži članov-zadrugarjev, gradila stanovanjske hiše in potem ubirala od stanovalcev-zadrugarjev primerne najemnine, potem je to tako zvano pravilno kolektivno postopanje. V to svrhu pa mora vsaka stanovanjska zadruga imeti velik kapital in posebne rez. fondе, s katerimi krije event. zgube pri padcu realne vrednosti zemljišč in objektov, ki so last zadruge. Od kod naj stanovanjska zadruga tak kapital dobi? Od svojih članov-zadrugarjev potom visokih deležev to ni izvršljivo. Preostane samo, da stanovanjska zadruga dobi na razpolago denar ali v obliki podpore, dolgoročnega brezobrestnega ali najnižje obrestovanega posojila od države. Druge poti ni, ako se hoče v doglednem času sanirati neznosne stanovanjske razmere, v katerih morajo državni uslužbenci vseh panog in v vseh pokrajinah naše države živeti.

Ta dva problema torej, odpravo stanovanjske bede med državnimi uslužbenci in njih razdolžitev, je potrebno v interesu same države temeljito rešiti. Država se je leta 1928. nekako odločila, da to sprovede potom kreditnih in stanovanjskih zadrug v okviru Saveza. Ta odločitev pa narekuje sedaj dolžnosti državi in Savezu, ker je

potrebno v najkrajšem času oba problema praktično izpeljati, oziroma rešiti. Dolžnost Saveza je, da predpiše, oziroma sprejme popolnoma točen program in dá točna navodila kreditnim in stanovanjskim zadrugam ter da predvsem reši vprašanje financiranja teh zadrug. Ker lastna sredstva Saveza v sedanji višini niso zadostna, mora Savez, podprt od vseh zadrug in od vseh državnih uslužbencev v državi, podvzeti vse korake, da država takoj priskoči na pomoč in z vsoto precej deset milijonov bodisi v obliki podpore ali brezobrestnega posojila omogoči pravilno delovanje kreditnih in stanovanjskih zadrug državnih uslužbencev.

Uverjeni smo, da je možno zadevo pravilno in dobro rešiti in da bo država od tega imela največje koristi, vsled tega tudi pričakujemo, da odgovorni faktorji pravilno ocenijo ti dve najvažnejši vprašanji in tudi pravilno odločijo.

Članek iz trgovskega lista „Narodni gospodar“

»Trgovski list« je prinesel članek, ki ga oddamo tu v celoti, ker kaže mnenje trgovskih krogov glede obdavčevanja nabavljalnih zadrug. Glasi se:

»Zadružništvo je pri nas mogočen gospodarski faktor. Podpirano in pospeševano od države v vsakem oziru, izpolnjuje v kreditnih zadrugah, ki so velike važnosti za naše gospodarstvo, docela svoje naloge. Kakor vsaka stvar ima pa tudi zadružništvo svojo senčno stran v svojih konzumnih društvih, ki poslujejo pod različnimi naslovi, kot: gospodarska društva, kmetijska društva itd. Konzumna društva povzročajo trgovini prav občutno in deloma celo nezmagljivo konkurenco in to vsled raznih privilegijev, ki jih uživajo napram trgovcem, od katerih je posebno tehtna pravica na davčno prostost. Davki so po novem davčnem zakonu za trgovce jako občutni, ker znašajo z dokladi vred eno četrtnino do ene tretjine doseženega dohodka, če ne več. Boj poklicne trgovine proti konzumu datira že davno iz predvojnih časov.

V glavnem se trgovci upirajo konzumu, ker konzumna društva skoro redno prodajajo blago vsakomur in ne omejujejo svojega poslovanja samo na članstvo, kakor jim to nalagajo zadružna pravila. Navzlic temu pa zahtevajo zase ugodnosti, katere smejo uživati zadruge, ki poslujejo samo s člani. S tem povzročajo legalni trgovini konkurenco, ki se mora smatrati za nedopustno, ker zablajajo v svojo trgovino ljudi, katerim niso upravičeni prodajati.

Zadruga se v takih primerih izgovarja, da imajo pravico prodajati tudi nezadružnikom, kadar imajo več blaga na zalogi, nego po njem povprašujejo zadružniki in bi zadruga utrpela izgubo, če bi ji blago ostalo. Taki izgovori pa ne drže, ker se sme blago prodajati nezadružnikom samo v izjemnih slučajih, ne pa praviloma, kakor se to pri nekaterih zadrugah dogaja, posebno še, ker mora odbor pač vedeti in presoditi, koliko blaga zadružniki potrebujejo, še preden ga naroči. Drugače bi bila omejitev poslovanja na zadružnike iluzorna, ker bi si odbor vsakega blaga naročal več nego ga potrebujejo zadružniki. Dolgoletna prizadevanja trgovcev, da se njihovi konkurenčni pogoji izenačijo s konkurenčnimi pogoji konzumentov, ki prodajajo vsakomur, torej tudi nezadružnikom, so dosegla vsaj v davčnem oziru nekaj uspeha. Kakor smo že poročali, priznava ministristvo financ davčno prostost po novem davčnem zakonu samo onim zadrugam, ki poslujejo samo z zadružniki, dočim so dolžne plačevati davek vse zadruga, ki prodajajo tudi nezadružnikom. Ako bi se to določilo točno izvajalo, bi bili z uspehom zadovoljni!

Pri zadrugi ne zadostuje samo namera, da omeji prodajo samo na zadružnike, ampak mora vse ukreniti, da se ta namera dejansko tudi izvrši.

Za davčno prostost bodo torej zadruga morale v bodoče brez dvoma dokazati, da prodajajo blago izključno samo proti članski legitimaciji (nabavni knjižici zadružnega člana), sicer bo že vsaka posamezna prodaja nečlanu zadostovala za dokaz, da zadruga ne omejuje svojega poslovanja na člane-zadružnike.

Vprašanje obrambe proti konzumu je stopilo s tem v nov štadij, kajti upati pač smemo, da bodo davčna oblastva ministrsko odredbo dosledno izvajala. Lahko rečemo, da je to vprašanje s to odredbo, vsaj kar se tiče davčne obremenitve pravično rešeno. Ob enakih pogojih se legalna trgovina ne boji konkurence konzumov. Prepričani smo tudi, da so tako odločbo zahtevali odlični interesi države, ki nikakor ne more mirno gledati, da bi se davka prosto zadružništvo s prekoračevanjem svojih širokih pravic razvijalo na škodo legalne trgovine, ki nosi prav znaten del davčnih bremen.

Nerešeno pa je ostalo še vedno vprašanje obligatornega članstva državnih nameščencev pri nabavljalnih zadrugah, kateremu se upirajo tudi državni nameščenci sami, kar dokazuje, da niso prepričani, da bi jim ravno zadruga mogle bistveno olajšati njihov položaj. Obširneje o tem vprašanju so ponovno že poročala uradniška glasila, ki so soglasna v zahtevi, da se dr-

žavnim nameščencem ukine odtegotanje prispevkov za nabavljalne zadruga.

Trgovstvo stoji na stališču, da se morajo konkurenčni pogoji tudi v tem oziru docela izenačiti. Kakor se ne more siliti nameščenca, da jemlje blago v gotovi trgovini, se ga tudi ne more siliti, da bi moral biti član gotove zadruga.

Tako trgovski krogi. Imamo 6000 članov. Železničarjev, aktivnih in upokojenih pa je v Sloveniji nad 14.000. Če bi se mi lotili sistematične propagande, bi spravili tudi 90 % vseh železničarjev v našo zadruga. Kaj bi rekli trgovci, ako jim odvzamemo še 5000 konzumentov?

Nismo nikdar agitirali za našo trgovino kot tako. Pustili smo trgovcem mirno ono publiko — železničarje, ki se ne spomnijo, da bi pristopili in kupovali v naši zadrugi, kjer bodo najmanj tako dobro postreženi, kot pri trgovcu.

Kaj hočejo torej od nas, oziroma od zadrug sploh?

Trgovski krogi in trgovsko časopisje samo priznava in piše, da je mnogo preveč trgovcev v primeri z našo potrebo. Jih je skoro še enkrat toliko kot pred vojno. Ako se ne bi ta stan tako pomnožil, oziroma ako bi bilo toliko trgovcev kot jih zahtevajo razmere, bi se vsem godilo dobro, najmanj tako dobro, kot uradniku v predvojnem času.

Ker jih je pa preveč, je jasno, da ne morejo vsi dobro živeti, in zato tarnajo. Tožijo čez zadruga, namesto da bi napravili red v lastnih vrstah.

Kolikokrat prodajajo gotove artikule cenejše kot pri nas v zadrugi, pa ne vemo ali imajo preveč denarja, da razmetavajo, ali imajo kak drug namen. V takih razmerah ne bi smeli tarnati.

Sicer, kaj hočejo od našega delavca, ki ima plače 600—900 Din mesečno? Tam ne more živeti trgovec, ki ima veselje do avtomobila. Plačevanje davka še ne daje nikomur legitimacije in državlanske pravice, da mora imeti kot trgovec svojo eksistenco. Tako bi mogli zahtevati od javnosti službo in eksistenco vsi oni, ki so absolvirali gimnazijo ali trgovsko šolo ali univerzo. In vendar je dosti njih, ki nikakor ne morajo dobiti službe, ker ni zadosti mest na razpolago.

Sodelovanje naših zadrug v Sloveniji

Po občnem zboru Saveza nabavljalnih zadrug v Beogradu so se v Beogradu sestali delegati in zastopniki nabavljalnih, kreditnih in stanovanjskih zadrug iz Slovenije in so na tem sestanku ugotovili, da je

neobhodno potrebno, da obdrže vse zadruga med seboj kontakt in prijateljske odnose, da se čim izdatneje in trdneje ukorenini med našimi državnimi uslužbenci ideja gospodarske osamosvojitve potom zadrug. Skupno delo je tem bolj potrebno, ker imajo naše zadruga še mnogo sovražnikov ne samo med pridobitnimi krogi, ampak celo med svojimi tovariši, kamor ideja zadrugarstva še ni pronikla tako, kakor bi bilo želeto. Ker se naši sovražniki poslužujejo vseh sredstev, da bi naše delo onemogočili, je seveda vzajemno skupno delo in enotna borba proti napadom tem bolj potrebna. Naši nabavljalni zadrugi je bila poverjena naloga, da izdelajo za to skupno delo potreben program in da skliče čimprej sestanek zadrug, na katerem se utrdijo smernice za skupne akcije.

Upravni odbor se svoje naloge, ki mu je bila stavljena, zaveda in dela na tem, da se čimprej uresniči ideja beograjskega sestanka.

Izredni občni zbor „Bajtarja“

Dne 1. junija 1930 se je vršil izredni občni zbor »Bajtarja« z dnevnim redom: 1.) Sprememba pravil in 2.) Slučajnosti. Ta izredni občni zbor je bil zelo slabo obiskan vzlic okolišnosti, da je bil dnevni red zelo važen in največjega pomena za nadaljnji razvoj zadruga.

Spremembo pravil je pripravilo načelstvo zadruga, da zadosti pokazani potrebi tako v pogledu jasnosti kakor tudi jamstvene moči zadruga.

Glasom starih pravil znaša delež za člana 300 Din in jamstvo še 2kratni znesek, tako da vsak član »Bajtarja« jamči s $300 + 600 = 900$ Din. Da je to zelo mala vsota, ni treba posebej poudarjati, in četudi bi »Bajtar« imel na tisoče članov, ki bi pa imeli samo po en delež, bi jamstvena moč v smislu obstoječih zakonov bila zelo mala in zadruga ne more s tako malo jamstveno močjo razviti pravega dela.

Načelstvo je predlagalo, da ostane pri višini deleža 300 Din, da pa se jamstvo posameznega zadružnika poveča od dvakratnega na desetkratni iznos, tako da bi zadružnik z deležem 300 Din jamčil s 3300 Din.

Ta predlog je naletel na občnem zboru na zelo oster in hud odpor ter je bil s 26 proti 13 glasovom odklonjen. S tem se zadrugi »Bajtar« tudi nadalje onemogoči vsaka večja akcija za pribavo kredita za zidavo stanovanjskih hiš. Po informacijah ima »Bajtar« sedaj 368 članov. Če vzamemo na vsakega člana 1 delež po 300 Din, dobimo 110.400 Din in če k temu prištejemo

še dvakratno jamstvo, dobimo skupno vsoto 331.200 Din. Ker »Bajtar« ne poseduje nikakih lastnih velikih kapitalov in rezerv, predstavlja jamstveno moč zadruga samo vsota vplačanih deležev in 2kratno jamstvo, t. j. 331.200 Din.

Posledica tega stanja je, da zadruga ne more uspešno pomagati onim svojim članom, ki imajo premalo lastnega kapitala in iščejo posojila, da si zgradijo svoje hišice.

Če bi bil predlog načelstva na izrednem občnem zboru na 10kratno jamstvo sprejet, potem bi bila jamstvena moč zadruga porasla na 1.214.400 Din in samo ob sebi umevno bi zadruga s to jamstveno močjo mogla izposlovati kreditov za več svojih članov, kakor jih more izposlovati z jamstveno močjo 331.200 Din.

Na izrednem občnem zboru pa se je pokazala še posebna miselnost navzočih članov, ki nima nič skupnega z zadrugarstvom in z združno idejo. Govorniki so namreč v debati o jamstvu iznesli, da gradnja novih hiš ni v interesu onih zadrugarjev, ki so že hiše zgradili, ker čim večje je število hiš in stanovanj, tem manjša je najemnina za stanovanja. Taka argumentacija zadrugarjev, ki so si s pomočjo zadruga sezidali lastne hiše, pomenja gorostasnost v združnem pokretu!

Stanovanjske zadruga se ustanavljajo, da omogočijo zadrugarjem zgradbo hiš za stanovanja. Dotična zadruga, ki v svojih pravilih dovoljuje, da posamezen član-zadrugar gradi hišo z več stanovanji in preko svojih finančnih sposobnosti, po našem mnenju ni na pravem potu in je potrebna korenita sprememba pravil in delovanja. Skušnje iz zadnjih let vseh stanovanjskih zadrug v Sloveniji nas uče, da je za člana-zadrugarja in za zadrugo velika nevarnost v materialnem in moralnem oziru, ako posameznik — zadrugar — zgradi s pomočjo zadruga svojim finančnim razmeram neodgovarjajočo večjo hišo, v kateri je poleg njegovega stanovanja še eno ali več stanovanj, ki jih zadrugar-lastnik oddaja v najem. Finančna kalkulacija amortizacije gradbenih stroškov je v teoriji točna, v praksi pa se pokaže druga slika in mora lastnik navadno plačevati večje vsote za amortizacijo, nego si jih je pri gradbi teoretsko izračunal. Na ta način se v praksi pride do težke realnosti, da najemnina od oddanih stanovanj ne znaša niti 50 % amortizacijske kvote ter mora lastnik-zadrugar iz lastnega ostali del amortizacije plačevati, kar mu vzame 50 % ali pa še več njegovih mesečnih dohodkov, ki jih prejema kot državni uslužbenec. Lastnik hiše pride v finančne stiske, amortizacijsko kvoto mora plačati in mu ne preostaja nič

drugega, nego delati na drugi strani nove dolgove.

Da se stanovanjska zadruga taki nevarnosti za svoj obstoj in za obstoj svojega članstva izogne, je neobhodno potrebno, da so pravila jasna in tako stroga, da se taki primeri že po pravilih eliminirajo, so torej nedopustni!

»Bajtar« je tekom svojega poslovanja pomagal velikemu številu slovenskih železničarjev do lastnih hiš. Po našem mnenju je potrebno poiskati in najti pota, da se delo »Bajtarja« z vso vnemo nadaljuje, da pa se za bodoče eliminirajo možnosti gradnje hiš s strani posameznih članov preko njihovih finančnih sposobnosti. To se da izvršiti le s skupnim in res zadrugarским delom vodstva zadruga in vsega članstva. Želimo, da se to v najkrajšem času izpelje v korist vsemu članstvu »Bajtarja« in v prospeh združne ideje med slovenskimi železničarji.

Gospodinjstvo

Pleskanje (barvanje) pohištva.

Vsaka gospodinja želi imeti čedno sobo, kuhinjo, predsobo ali jedilno shrambo, zato razmišlja, kako bi najceneje pobarvala pohištvo.

Najenostavneje je, da se pozove v hišo pleskarja, ki je večš tega posla in ki izvrši strokovnjaško prenovitev pohištva.

Če nam to iz gotovih razlogov ni mogoče, potem se odločimo, da odpravimo ta posel sami. Kot nevešča oseba seveda z velikimi skrbmi, in da izpeljemo čim boljše postopajmo takole:

Najprvo odločimo, katere predmete bomo pleskali ter ugotovimo ploščino ploskev. Za pleskanje 5 kvadratnih metrov ploskve se potrebuje 1 kg oljnate barve (cinkove bele, rujave ali sive). Barvi pri mešajmo nekoliko firneža in malo terpentinovega olja, da se bolje suši. Pred začetkom pleskanja moramo pohištvo dobro umiti z vodo, v kateri smo raztopili nekoliko sode ali mila. S tem se odstrani maščoba in umazanost. Ploskve pohištva očistimo s steklenim papirjem št. 0 ali 1, da postanejo bolj gladke in čiste.

Za pleskanje vzamemo čopič, ki ga s tanko vrvico povežemo, da ne izpadajo ščetine. (Čopič št. 15—18.)

Površno pleskamo pohištvo je pokvarjeno za vedno, ker se predebelo napacano barvo težko odstrani s pohištva.

Pohištvo pleskamo v čistem in ne prašnem prostoru, da se prah ne prijema in useda na sveže prepleskane predmete.

Priporočamo, da se kuhinjsko pohištvo in stene pleskajo z belo (cinkovo belo)

oljnato barvo enkrat ali po potrebi dvakrat, nato pa lakira z emailakom. Z emailakom prepleskano pohištvo, zidne ali lesene stene se umivajo kakor posoda, seveda le s čisto vodo ali milom, nikakor pa ne z sodo ali terpentinom, ker bi sicer izgubile blesk.

Dobra oljnata barva se posuši v 12 urah. Emailak je suh, da se ne prijema v 4, popolnoma suh pa je šele po 10. urah.

Slabo staro in z oljnato barvo debelo pleskano pohištvo se očisti barve z obžganjem z bencinovo spajalno svetiljko (Lottlampe), kakršne rabijo kleparji.

Iz upr. odbora Nab. zadruga

Pritožbe in kritika.

Več glav več ve, več oči več vidi. Eden ne more videti in vedeti vsega in pri obratu naše zadruga, kjer imamo vsi svoje interese na tem, da posluje pravilno in ustrezajoče članstvu, moramo delovati vsi, vsak po svojih močeh. Nespametno bi bilo prepuščati ves interes samo peščici ljudi in zahtevati od njih, da morajo biti vedno in povsod sami navzoči in da morajo vedeti za vsako napako in nepriliko.

Ljudje, ki vodijo zadrugo, morajo poleg svoje službe vršiti dolžnosti v zadrugi v smislu pravil, uredbe, sklepov in potrebe članstva in ako pojmujeemo zadrugarstvo pravilno, se moramo zavedati, da je zadruga last nas vseh in njen procvit uspeh nas vseh, ako smo vsak na svojem mestu.

Veliko se greši dandanes na nepravilnem in neodkritem kritiziranju, ki ni iskreno, ker se iznaša za hrbtom in ne iznese tako in tam, kjer bi se moralo iznesti. Vsako nepravilnost v poslovanju, vsako napako naj se prijavi upravnemu odboru (odnosno sosvetu v Mariboru) in prepričani bodite, da se bo našlo potov in sredstev, da se napake odpravijo in nesporazumi uravnajo na tovariški in prijateljski način. Jasno je, da nima nihče namena, da krije nepravilnosti, ampak da želi vsakdo, da bodi poslovanje vzorno.

Zato pa apeliramo na poštenje in močatost našega članstva in kličemo: proč z zahrbtnim kritiziranjem in nerganjem, ker z njim ustvarjamo nevoljo, nerazpoloženje in lastni ustanovi škodujemo, namesto da pomagamo odpraviti hibe, ki bi ne smele obstojati v naši zadrugi. Pomnite, zadruga je naša ustanova, in v njej se zrcali naš značaj in zavednost slovenskih železničarjev!

Moka iz Ade.

Na občnem zboru je bilo mnogo debate o moki iz našega mlina v Adi. Upravnik v

Adi je trdil svoje, da je moka dobra, mnogo naših članov jo je zavračalo, da ne odgovarja povprečni kvaliteti, dobili pa smo člane, ki so bili z njo izredno zadovoljni.

Mlin je naša last, in preden bi opustili misel, da meljemo v lastnem mlinu, moramo poskusiti kaj se da vse popraviti in moramo preiskati kje je vzrok dosedanjim reklamacijam. Naša zadruga je žrtvovala zato denar sama, ter pustila preiskati po strokovnjaku na licu mesta, kakšno je gospodarstvo v mlinu, kako se kupuje, in kje bi mogel biti vzrok, da dobimo včasih slabo moko.

In strokovnjak nam je po 20 dnevnem preizkuševanju in brskanju v mlinu podal referat, da je bilo možno, da je zadruga dobila slabo moko, da bi pa pri gotovi pazljivosti ne smela dobiti slabe moke. Kupovalo se je vedno potisko pšenico, ki je priznано ena najboljših vrst v celi Evropi, ki se jo eksportira v razne države samo za zboljšanje, za požlahtnjenje navadne moke. Moka iz potiske pšenice ima mnogo več lepiva kot pa moka iz baške ali dolnjobanaške pšenice. Ni sicer tako bela kot moka iz Bačke (Bajmoka) ali Starega Sivaca, ker belo barvo daje predvsem škrob, če ni moka vrhu tega še barvana s kemikalijami kot Novadelox, Multagluta itd. Moka iz potiske pšenice je letos bolj rumena vsled velike vsebine lepiva, katerega ima ca 11% in več, med tem ko ga ima baška moka 9 do 9.5%. Lepivo pa je ona substanca, ki je v moki najbolj redilna in radi katere vzhaja kruh tako visoko.

Radi svoje velike vsebine lepiva pa rabi ta moka čisto drugo obdelavo kot običajna moka. Treba jo je mnogo bolj prenesti, dodati ji več vode. Delali smo tudi v zadrugi sami poskuse in pekli kruh iz moke enega vzorca, prva je bila dobro pregnetena, druga manje. Uspeh je bil ta, da je pri prvi kruh narasel še enkrat tako visoko kot pri drugi, imel je mnogo boljši okus in se tudi v težini bolje napekel.

To velja za moko iz potiske pšenice, ki je dobra.

Dejstvo pa je, da smo prejeli precej moke, ki nikakor ni imela tega svojstva in nikakor ni bila dobra. Tudi tu imamo sedaj pojasnilo in napako, ki smo jo iskali. Vsa mašinerija v mlinu je kompletna kot jo rabi moderen mlin, skoro nova, toda nekaj valjkov je bilo premalo brušenih, natezalo se jih je preveč in se je moka pri tem pregrela. Mlin se sedaj rekonstruira, da se odpravijo te napake in bomo videli kaj dobimo potem iz mlina.

Druge zadruge, kot n. pr. Zagreb in Sarajevo se niso pritoževale radi kvalitete, morda slučaj, ali pa niso zvedeli za reklamacije. Zagreb je kupoval vso svojo po-

trebo v našem mlinu in to je nad 20 vagonov mesečno. Edino naša zadruga je delala izjemo in je samo dvakrat kupila moko iz našega mlina. Ostale zadruge so pokupile iz našega mlina vso krušno moko (2, 5, 6), Savezu je preostajala predvsem bela moka, katere pa nismo mogli v Bajmoku nikdar zadosti dobiti in nas je pustil omenjeni mlin dostikrat na cedilu.

Prisiljeni smo bili tedaj, da si iščemo izhod iz sedanjega stanja in poskusili zopet z Ado, toda pod pogojem, da se vodstvo mlina izboljša, mašinerija popravi v kolikor ni prvovrstna. Strokovnjak, ki smo ga poslali v Ado, je naštel precej pomanjkljivosti in posledica je bila, da so izmenjali upravnika in precej osebja, in se bo v juliju rekonstruiral deloma tudi sam mlin.

Morali pa smo že sedaj kupiti nekaj moke iz Ade, preden bo mlin rekonstruiran. Že pri zadnjem vagonu se je poznalo, da je moka boljša in nam obeta novo vodstvo, da bo še boljša.

Opozarjamo pa članstvo na muke, ki jo ima moka iz potiske pšenice, pa naj bo to naš mlin v Adi, ali drug mlin v Senti, kjer je priznано najboljša moka v naši državi. Moka rabi svojo obdelavo, potem je kruh prvovrsten.

Ko že pišemo o moki, opozorimo še na nekaj. Ni vsako leto pšenica enaka v posameznem kraju. Včasih je baška bolja, drugo leto banaška bolja in skoro vsako leto ima pšenica, posebno prva dva meseca po žetvi, razna svojstva, ki jih je treba šele pogoditi. Lanska pšenica je popolnoma dozorela za mletev šele kje novembra meseca, predlanska je bila dobra že v juliju. Kako bo letos z novo pšenico, se še ne ve. Obeta biti sijajna, toda o kvaliteti, kje bo pšenica najboljša, se še ne da govoriti. To je tako kot s krompirjem, eno leto je na Posavju najboljši in gorenjski slab, drugo leto narobe, tretje leto je spet štajerski boljši od gorenjskega.

V principu moramo gledati, da vzdržimo lastni mlin v obratu že iz konkurenčnih motivov. Čim bi prenehal naš mlin z obratom, bi to izkoristil marsikateri mlin in zvišal cene. Podobno kot če bi likvidirali naše ali konzumne zadruge sploh. Člane prosimo, da nam sporoče svoje mnenje in kako skušnjo imajo z moko.

Iz združne trgovine

Embalaža prodajalne Maribor.

Pred meseci smo objavili, da je embalaža zadruge, s katero se še razpošilja v Mariboru po progi, potrebna temeljitega popravila. Na nasvet članov iz Maribora in

na izrecno prošnjo novih članov smo uvideli, da se ne splača popravljati starih zabojev. Bolje, da se nabavi nove zaboje. In tudi je bolje, da je zaboj last poedinega člana v katerem dobiva živila na svoj dom. To smo razglasili in ni bilo odpora niti predloga. Šele v zadnjem času, ko bi že morali imeti lastne zaboje, se pojavljajo člani in protestirajo proti temu, da bi morali imeti lastne zaboje.

Upoštevamo vsak predlog in se damo zgovoriti za vse. Kdor noče imeti lastnega zaboja, se mu lahko dostavlja v zabojih zadruge, če damo stare popraviti ali nabavimo nove. Zaračunati pač moramo to, kar nas stanejo zaboji. Zaračunavali bomo članom, ki imajo lastne embalaže po 1% od vrednosti odposlanega blaga, kakor se je zaračunavalo 1% že pod bivšo Gospodarsko poslovalnico.

Dolenjska proga, dodelitev prodajalni Ljubljana gl. kol.

Ker je naša prodajalna v Šiški preobremenjena, je bil upravni odbor primoran, da je dodelil dolenjsko progo prodajalni Ljubljana gl. kol. ter naproša vse cenjeno članstvo dolenjske proge, da to upošteva in pošilja naročila in embalažo prodajalni Ljubljana gl. kol.

Posoda za mast. V zadnji številki »Zadrukarja« smo prosili, da nam naročniki pri naročilih masti dostavljajo tudi posodo, kar se pa žalibog še ne upošteva. V času vročine je nemogoče pošiljati mast v papirju in je posoda neobhodno potrebna, vsled česar bodo naše prodajalne vsem naročnikom, ki ne bodo poslali posode, dostavile posodo same in jo zaračunale.

Naš letošnji šlager!
Prava francoska foulard svila
po 65 Din
širina 92 cm

NOVO VPELJANO BLAGO:

Kava »Hag«, zavoj à Din 14.—, 27.—.
Slive bosanske, kg Din 12.—.
Malinovec, kg Din 18.—.
Limonada, stekl. Din 14.—.
Metlice za obleko, kom. Din 6.—.
Metlice za posodo, kom. Din 1.20.
Guljaž ekstrakt, zav. Din 3.—.
Kava turška, zav. Din 1.50.
Milo za roke, kom. Din 4.50.
Čebula egiptovska, kg, Din 3.60.

Cenik živil**za mesec julij 1930**

Reklamirajte takoj po prejemu blaga!
Poznejših reklamacij ne moremo upoštevati!

Mlevski izdelki.

Moka Ogg	kg	4.20
Moka Og	"	4.20
Moka mehka	"	3.80
Moka krušna	"	3.30
Moka ajdova	"	4.80
Moka ržena	"	3.—
Moka koruzna	"	1.80
Moka krmilna	"	1.20
Zdrob pšenični	"	4.40
Zdrob koruzni	"	3.—
Otrobi koruzni	"	1.—
Otrobi pšenični	"	1.—

Testenine

Makaroni v kartonih jajčni	kg	11.—
Špageti v kartonih	"	11.—
Makaroni jajčni in polži	"	9.50
Makaroni domači in druge testenine	"	8.—

Zrnje

Riž I. vrste	kg	9.80
Riž II. vrste	"	6.80
Koruza drobna (Činkvantin)	"	2.30
Koruza debela (suha)	"	1.50
Kaša	"	4.—
Ješprenj	"	4.80
Ješprenček	"	8.40
Fižol Cipro	"	5.40
Fižol Ia	"	4.20
Fižol IIa	"	3.—
Leča debela	"	16.—
Leča domača	"	8.80
Grah zelen	"	16.—
Piča za kure	"	2.30
Piča za kure »Promiula«	"	10.—

Sladkor

Sladkor v kockah	kg	13.80
Sladkor sipa	"	12.30
Sladkorčki (bonboni)	"	24.—
Sladkor v prahu	"	14.—
Sladkor Kandis	"	22.—

Sol.

Sol morska	kg	2.75
Sol kreška	"	2.75

Kava

Kava Perl	kg	70.—
Kava Portorico	"	70.—
Kava surova Ia	"	58.—
Kava surova IIa	"	46.—
Kava žgana	"	64.—
Kava žgana »Special«	"	76.—

Kavne primesi.

Kava Kneipp	kg	14.—
Kava žitna	"	8.—
Kava »Žika«	"	13.—
Kava figova	"	20.—
Kava Enrilo	"	20.—
Kava Enrilo	škatlja	16.—
Cikorija Franek	kg	18.—
Cikorija kolinska	"	17.—

Mast.

Mast	kg	24.—
Ceres, bel, rumen	"	28.—
Čajno maslo Ia	"	52.—
Čajno maslo IIa	"	46.—
Kuhano maslo	"	44.—

Delikatese.

Slanina soljena	kg	24.—
Slanina »Tirolska« (mesnata)	"	32.—
Slanina krušna	"	24.—
Slanina »Hamburška« (mesnata)	"	32.—
Slanina prekajena debela	"	24.—
Slanina papricirana	"	26.—
Salame ogrske	"	80.—
Salama milanska	"	80.—
Salame krakovske	"	36.—
Salama letna	"	28.—
Salame navadne	"	18.—
Kranjske klobase	kom.	5.—
Klobase suhe lovske	"	3.50
Reberca	kg	28.—
Prekajeno meso	"	30.—
Prekajeno carsko meso	"	28.—
Šunke zvite	"	30.—
Šunke brez in s kožo	"	—
Šunke zvite v dozah brutto za netto 2½—3 kg	"	33.—
Kračje	kg	18.—
Svinjski parklji	"	10.—
Svinjske glave brez kosti	"	20.—
Med ajdov	"	16.—
Med cvetlični	"	20.—
Sir Chalet II. a	kom.	2.—
Sir Chalet I a	"	3.50
Sir trapist	kg	28.—
Sir polementalski Ia	"	38.—
Sir polementalski IIa	"	28.—
Sir Parmezan	"	72.—
Maggi	stekl. 11, 17,	28.50
Maggi na drobno	dkg	1.50
Juhan	stekl. 6, 12	—
Juhan na drobno	dkg	1.10
Gorčica	kozarec	10.—
Gorčica na vago	kg	24.—
Keksi v zavitkih	zav.	6.—
Keksi á 1 kg v kartonih in na vago	kg	24.—

Kocke za juho v alum.

lončkih á 25 kom.	lonček	25.—
Marmelada doze á 1 kg in na vago	kg	20.—
Marmelada marelična	"	30.—
Čokolada á ¼ 10.—, 1/10 4.50, 1/20 2.50		
Čokolada z lešniki	tabl.	2.50

Sadje in poljski pridelki.

Slive bosanske	kg	12.—
Slive domače	"	9.—
Hruške suhe	"	8.—
Lešniki celi	"	10.—
Rožiči celi	"	7.—
Mandeljni	"	44, 58
Rozine	"	16, 24
Fige dalmatinske	"	6.—
Rožičeva moka	"	8.—
Čebula domača	"	1.—
Česen	"	12.—
Zelje kislo	"	1.—
Čebula egiptovska	"	3.60

Tekočine.

Kis za vlaganje	liter	4.—
Kis vinski	"	6.—
Kis dvojno močan	"	4.—
Olje namizno	"	16.—
Olje bučno	"	14.—
Olje olivno	"	14.—
Malinovec á ½ l	stekl.	14.—
Rogaška voda á 1½ l	"	6.30
Rogaška Donati á 1 l	"	6.—
Radenska voda á 1½ l	"	6.30

Potrebščine za perilo

Milo Benzit	kos	5.—
Milo Schicht, terpentin	kg	17.—
Milo Schicht	"	16.—
Milo Zlatorog	"	14.—
Milo Zlatorog terpentin	"	16.—
Milo Gazela	"	—
Milo Gazela terpentin	"	—
Milo v kockah ala Marseill	"	15.—
Milo toaletno	komad	4—18
Soda za pranje	kg	2.—
Lug za pranje	"	4.—
Pralni prašek Ženska hvala	"	2.50
Pralni prašek »Tri-soda«	"	3.50
Pralni prašek »Radion«	"	6.—
Pralni prašek »Persil«	"	6.—
Pralni prašek »Labod«	"	—
za fino perilo	"	7.—

Druge potrebščine.

Kalodont za zobe	tuba	6.50
Metle rižove vel.	kom.	14.—
Metle rižove male	"	11.—
Sveče velike in male	paket	8.—
Thermo steklenice	kom.	47, 83
Muholovci	"	1.—
Milo za roke	"	4.50
Albion za čevlje	stekl.	6.—

Kanafas	m	15, 22·50	Dežniki ženski	kom.	58—225	Sukanec beli in črni	10—16	20—36	40—70
Brokat podloga za			Dežniki moški	"	58—195	špula Din	5—	3·75	3.—
damske plašče	"	55—75	Otroške spodnje (žabe)	"	—	Pulover	kom	50—168	
Inlet barvani	"	17—27	obleke	"	—	Vestje damske	"	72—155	
Inlet beli	"	35—	Crepp Marochen svila	mtr.	150—	Vestje otroške, raz. vel.	"	35—92	
Chiffon	"	14—30	Svileni popelin	"	—	Reform hlače letne, bar-			
Batist chiffon	"	20—	Klot odeje	kom.	240—	vaste in črne	"	28—34	
Etamin beli	"	23—	Schymy robčki	"	20—	Namizno platno voščeno	m	—	
Etamin beli za zastore	"	—	Damsko perilo »kombine«	"	105-125	Sprejena žima (Rosshaar)			
Kanafas za blazine	"	10—24	Spalne srajce damske	"	—	za žimnice, tapetniško			
Platno belo	"	59—93	Damske srajce bele	kom.	30—45	in sedlarsko stroko			
Platno domače za rjuhe	"	27—42	Damske hlače	"	58—	črna, na zalogi	kg	34—	
Platno za kapne	"	34—66	Damske maje	"	30—				
Platno Wassertuch za rjuhe	"	31—	Nahrbtniki veliki in mali	"	25—140				
Kotenina rjava (Molinos)	"	8—13 50	Obleke za dečke, 8-16 let	obleka	—				
Kotenina rjava za rjuhe	"	22—27	Suknjiči moški	kom.	—	Obutev.			
Platno za nahrbtnike	"	27—47	Suknje otroške	"	—	Čevlji moški visoki	par	195—210	
Platno za zastore 100 cm	"	34—	Moški ovratniki mehki in trdi	"	10—	Čevlji moški kovani	"	165—220	
Damast za blazine belo	"	27—39	Moški ovratniki polmehki	"	—	Čevlji moški nizki Schimy	"	195—395	
Gradl modri	"	17—20	Ovratnik »Pan«	"	24—	Čevlji moški visoki Schimy	"	230—325	
Gradl za spodnje hlače	"	13—				Čevlji ženski visoki boks	"	—	
Gradl beli »Raye«	"	16—23	Pletenine in galanterija.			Čevlji ženski nizki boks	"	190—	
Gradl za žimnice	"	30—70	Srajce moške bele	kom.	56—132	Čevlji damski s špango	"	165—325	
Platno za obrisače	"	9—25·50	Srajce moške cefir	"	90—135	Čevlji nizki, beli	"	—	
Obrisače Frotir	kom.	17—60	Srajce moške, panama	"	60—	Čevlji otroški, črni	"	28—65	
Obrisače za kuhinje	"	10—11·50	Srajce moške skaut	"	40—	Sandali veliki	"	85—115	
Servijeti	"	12—21	Srajce moške mrežaste	"	18—32	Sandali srednji	"	60—70	
Mizni prti barvani	m	85—103	Srajce moške oksfort	"	42—55	Sandali mali	"	—	
Mizni prti damast	"	39—72	Spodnje hlače moške	"	30—48	Copate iz filca	"	20—	
Stenske preproge	"	—	Nogavice moške	par	6—24	Copate z usnjen. podplati	"	—	
Posteljne garniture	garn.	425-815	Nogavice ženske	"	9—84	Copate z vrvenimi podplati	"	33—75	
Odeje posteljne (deke)	kom.	60—160	Nogavice otroške, dolge	"	7·50—22				
Dežni plašči	"	—	Nogavice otroške, kratke	"	9—18	Kuhinjska posoda.			
Fustian	"	45—52	Majice moške	kom.	40—48	Sklede emajlirane, za pomivanje posode			
Rjuhe flanelaste	"	48—75	Majice sokolske	"	27—32	Lonci emajlirani in aluminium			
Rips svila za dam. obleke	m	45—	Damske rokavice, letne	par	20—45	Kastrole emailir. in aluminium.			
Volneno blago za obleke			Damske rokavice zimske	"	—	Ponve emailir.			
in kostume (Kacha)			Moške rokavice zimske	"	—	Zajemalke emajlirane			
vol. poplin	"	90—176	Kokarde za žel. uniforme	kom.	8, 10	Pokrivače			
Double za moške suknje	"	115-485	Peroti za žel. uniforme	"	12—14	Zajemalke			
Palmaston za črne suknje	"	256-409	Gumbi železničarski	"	1—1·25	Umivalniki			
Sukno za železn. uniforme	"	120-190	Porte zlate in srebrne	m	6—13·50	Vedrice za vodo, pocinkane			
Fouhard	"	65—105	Ure »Doxa«	kom.	300, 650	Vedrice za vodo, emajlirane			
Maje otroške od št. 4—16	kom	15—37	Etui	"	8·50	Mlinčki za kavo			
Robci	"	3—9·50	Čipke	m	2·50-11·50	Lonci za kuhanje perila			
Kopalne obleke damske	"	150—240	Elastika za naramnice	kom	1—	Delavski lonci			
Kopalne hlače	"	9—23	Moške naramnice	"	23—50	Rešeta za salato			
Moške spalne srajce	"	80—	Otroške naramnice	"	14—20	Nočne posode			
Barhent za damske obleke	m	15—28	Vata	tabl.	5—	Peke za kruh			
Barhent za spod. per. beli	"	21—25	Samoveznice (kravate)	kom.	10—72	Cedila za čaj			
Barhent za spod. per. modri	"	16—18	Damske podveze	par	25—38	Kozice lite			
Silk-saten podloga	"	18—20	Moške podveze	"	10—18	Penovke			
Svileni cefir	"	35—59	Elastika za rokava	"	5—				
Surova svila, črtasta	"	41—	Elastika ozka	m	2—3 50	Razno.			
Zimske »Haferl« nogavice	par	29—	Elastika za podveze	"	5·50—9	Ribe morske sveže, vsak			
Dokolenice	"	23—	Traki črni in beli	"	0·60	četrtak ali petek	po dnevni cen		
Volna »Gebsehild«	štrena	16—	Pavolca D. M. C. rdeča			Kruh beli in rženi			
Zimske triko srajce moške	kom.	—	in modra	štrenca	2—	dnevno svež	kg	4—	
Zimske triko sp. hlače	"	—	> D. M. C., bela	"	1·50				
Zimske triko reform hlače	"	28—93	Igle varnostne	duc.	1·50	Izdajatelj: »Nabavljalna zadruga uslužbencev			
Zimske triko spodnje hla-			Bucke	"	3—	državnih železnic v Sloveniji«. Telef. 2641.			
če damske	"	—	Šivanke	"	1·50	Glavni in odgovorni urednik Ponikvar Ciril,			
Zimske triko turist. srajce	"	—	Meterska mera za šivilje	kom.	3—	tisk tiskarne Makso Hrovatin; vsi v Ljubljani.			

po velikosti